

KANSALLISEN IPR-STRATEGIAN VIRKAMIESOHJAUSRYHMÄN 2. KOKOUS

Aika perjantai 25.11.2022
klo 9.00–11.00

Paikka Valtioneuvoston kokouskeskus, Eteläesplanadi 4
Sali 1

Läsnä Maija Lönnqvist / teollisuusneuvos, työ- ja elinkeinoministeriö (pj.)

Anna Vuopala / hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (vpj.)
Anna Wennäkoski / erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö
Harri Länsipuro / johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Jukka Nikulainen / lähetystöneuvos, ulkoministeriö
Jorma Lehtonen / asiakkuuspäällikkö, Patentti- ja rekisterihallitus
Meri Vannas / lakimies, Suomen Akatemia
Merita Erkkilä / ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö
Saana Sydänmaanlakka / suunnittelija, sosiaali- ja terveysministeriö

Stiina Löytömäki / erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Hertta Hartikainen / johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Saija Partanen / korkeakouluharjoittelija, työ- ja elinkeinoministeriö

(Poissa: Tommi Nordberg / erityisasiantuntija, puolustusministeriö; Aleksi Westerholm / asiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö; Anita Juho / erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö; Krista Hytönen / lakimies, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland)

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen ja esittäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 9.05. Kokouksen aluksi virkamiesohjausryhmän jäsenet esittäytyivät kertaalleen lyhyesti.

2. Kansalliseen IPR-strategiaan kirjattujen toimenpiteiden läpi käyminen – jatkaen 6. toimenpiteestä

Toimenpiteiden läpikäymistä jatkettiin viime virkamiesohjausryhmän kokouksessa jäädystä 6. toimenpiteestä edellisen kokouksen tapaan keskustelemalla toimenpiteiden sisällöistä ja etenemisvaiheista.

Valtionhallinnon IP-oikeudellisten kysymysten oikea-aikaisen tunnistamisen varmistamiseen tähtäävän kuudennen toimenpiteen osalta pidettiin

tärkeänä, että ministeriöiden välillä käytäisiin vuoropuhelua ja avoimuus sisällytettäisiin kaikkiin osa-alueisiin. IPR on tunnistettu esimerkiksi yrittäjyysstrategian osaksi, ja se voitaisiin linkittää myös terveysalan kasvustrategiaan. Toimenpiteen kannalta olisi myös syytä tunnistaa eri tyyppiset IPR-kysymykset ja käyttää yhtenäistä IPR-käsitteistöä. Kokouksessa myös nostettiin esiin tarve taholle, joka koordinoisi ja nivoisi erityiskysymyksistä yhteen yhtenäisen näkemyksen. Esimerkiksi digitaalisen ympäristön osalta Digitoimisto voisi toimia tällaisena tahona. Lopuksi todettiin, että valtionhallintoa koskevana toimena tämä toimenpide linkittyy 5. toimenpiteen toteuttamiseen.

Seitsemännen toimenpiteen kohdalla Harri Länsipuro kertoi siihen kytkeytyvien TKI-tiekartan 23. ja 24. toimenpiteen odotustason olevan hankala toteuttaa tutkimus- ja opiskelijalähtöisten yritysten osalta. Haasteena tuotiin esille myös se, miten kyseisten toimenpiteiden käytännöt saadaan juurrutettua käyttöön korkeakouluihin. Esimerkiksi elinkeinoelämän kannalta edes jonkintasoinen IPR-osaaminen on olennaista. Tämän osalta korostettiin paitsi IPR-asioihin liittyvän koulutuksen mutta myös motivaation lisäämistä korkeakoulumaailmassa. Keskustelun päätteeksi todettiin, että toimenpiteen toteutusta on syytä pohtia yhdessä IPR University Centerin kanssa.

Aineettomien oikeuksien arvonmäärittelyn tietoihin liittyvän kahdeksannen toimenpiteen osalta todettiin, että Cuporessa on jo kehitetty työkaluja IPR:ien arvonmäärittelyyn liittyvän tiedon tilastointia varten. Myös IPR-strategian taustaselvityksessä "Aineettomien oikeuksien tila 2020" käsiteltiin aihetta lyhyesti, mutta työtä on silti jatkettava. Kokouksessa ehdotettiin, että tässä hyödynnettäisiin esimerkiksi ulkoministeriön arvonlisäveroperusteisia ulkomaankauppatilastoja ja Verohallinnon siirtohinnoittelutilastoja sekä harkittaisiin yhteistyötä esimerkiksi LES Scandinavia -yhdistyksen kanssa. Lisäksi Hankenilta voitaisiin pyytää lisätietoja toimenpiteen kannalta tärkeistä tiedoista, jotka koskevat muun muassa sitä, kuka käyttää kyseistä dataa ja missä yhteydessä. Toimenpiteen toteutusta koskeva selvitystyö aloitetaan vuonna 2023.

Maija Lönnqvist kertoi IPR-strategian yhdeksännen toimenpiteen eli patenttilainsäädännön kokonaisuudistuksen etenevän suunnitellusti. Tässä yhteydessä selvennettiin, että patenttilainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelevan työryhmän toimeksiantoon ei kuulu korkeakoulueksintölain tarkastelu, vaikka se mainitaan kyseisen toimenpiteen kuvauksessa. Korkeakoulueksintölakia ja mahdollisesti myös työsuhdeeksintölakia on tarkoitus tarkastella myöhemmin.

Muun IPR-lainsäädännön päivittämistä ja aineettomien oikeuksien täytäntöönpanon toimivuutta koskevan 10. toimenpiteen yhteydessä todettiin, että tällä hetkellä EU on aktiivinen IPR-lainsäädännön alalla. Komissio on esimerkiksi laatimassa suositusta IPR:ien täytäntöönpanon tehostamisesta, jossa oikeusministeriö on tiiviisti mukana. Kokouksessa myös huomautettiin, että liikesalaisuuslakia saattaa olla tarvetta tarkastella Pohjois-Atlantin puolustusliiton liitännäissopimusten myötä.

Oikeuksien saatavuuden parantamista ja markkinaoikeuden maksujärjestelmää koskevan 11. toimenpiteen osalta Saija Partanen kertoi, että oikeusministeriö on käynnistänyt elokuussa 2022 selvitystyön tuomioistuinmaksulain uudistamisen vaikutuksista. Oikeusministeriössä hankkeesta vastaavalta henkilöltä saadun vastauksen mukaan selvityksen näkökulma on oikeuden saatavuudessa ja siinä tarkastellaan myös

markkinaoikeuden maksuja. Selvitys on määrä luovuttaa oikeusministeriölle heinäkuun 2023 loppuun mennessä, joten tähän toimenpiteeseen todettiin palattavan hankkeen edetessä.

Anna Vuopala kertoi tekijänoikeuksiin liittyvien 12. ja 13. toimenpiteiden täytäntöönpanon alkaneen opetus- ja kulttuuriministeriössä, mutta toimenpiteiden rahoitussuunnitelman olevan vielä varmistamisen tarpeessa. Liikenne- ja viestintäministeriön näkökulmasta kyseisissä toimenpiteissä metadatalle on keskeinen rooli. Kyseisten toimenpiteiden aihe voitaisiin ottaa esille esimerkiksi Digikompassin työssä ja sen tulevissa työpajoissa.

Jukka Nikulainen kertoi ulkoministeriön vastuulle kuuluvan 14. toimenpiteen mukaisen kaupanesteselvityksen olevan tekeillä ETLA:ssa. Hän totesi, että selvitys antaa yleiskuvan ja tilannekatsauksen kaupanesteistä, joista yhtenä osana IPR on. On kuitenkin vielä epävarmaa, missä määrin IPR tulee selvityksessä esille. Selvitys on valmistumassa vielä tämän vuoden aikana ja se on tarkoitus julkaista helmikuun 2023 loppuun mennessä. Kokouksessa todettiin, että selvitystä voidaan katsoa seuraavassa kokouksessa uudelleen sen valmistuttua.

Ulkoministeriön vastuulle myöskin kuuluvan 15. toimenpiteen osalta Jukka Nikulainen tiedotti, että tilannekuva ulkomaisten investointien vaikutuksesta kriittiseen aineettomaan omaisuuteen on valmisteilla VN TEAS –selvityksenä, jonka on tarkoitus valmistua ensi kesään mennessä. Kokouksessa todettiin selvitettävän, olisiko hankkeesta mahdollista saada tietoa tai esittelyä itse hankkeen toteuttajilta jo kevään aikana. Tämän toimenpiteen yhteydessä myös tiedotettiin, että EU:sta on tulossa taloudellisen pakottamisen vastainen instrumentti.

Keskustelun päätteeksi todettiin, että toimenpiteitä voidaan tarkastella yleisellä tasolla tai aihekokonaisuuksittain uudelleen seuraavissa virkamiesohjausryhmän kokouksissa tai kirjallisesti. Tietyistä toimenpidekokonaisuuksista, kuten tekijänoikeustoimenpiteistä tai osaamisesta, voitaisiin järjestää myös sidosryhmätilaisuuksia.

3. Seuraavan kokouksen ajankohdasta sopiminen

Seuraava kokous pidetään 17.3.2023 mahdollisuuksien mukaan läsnäkokouksena myöhemmin ilmoitettavassa paikassa. Kalenterikutsu ja kokouksen asialista lähetetään lähempänä kokousta.

4. Muut asiat

Kokouksen päätteeksi Harri Länsipuro tiedotti, että kansallisesta IPR-strategiasta tehdystä valtioneuvoston periaatepäätöksestä on tulossa julkaisu suomeksi ja englanniksi. Myös mahdollisen ruotsinkielisen julkaisun teettämistä selvitetään ja suunnitellaan. Lisäksi hän kertoi, että EU:sta on tulossa lähiaikoina tietämyksen hyödyntämistä (knowledge valorisation) koskeva suositus, johon myös IPR:t kytkeytyvät.

Anna Vuopala toi esille, että virkamiesohjausryhmän käytössä olevaa Tiimeri-työtilaa olisi syytä hyödyntää enemmän ohjausryhmän sisäisessä viestinnässä. Tiimeri-työtilaan olisi hyvä luoda kaikille toimenpiteille omat kansiot, jotta kukin vastuuministeriö voisi päivittää sinne tietoja toimenpiteiden etenemisestä kaikkien ohjausryhmän jäsenten nähtäville. Hän nosti esille myös, että IPR-strategiasta olisi aihetta viestiä

myös ulospäin ja tuoda hanketta yleisesti näkyviksi sidosryhmille ja muille aiheesta kiinnostuneille.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11.07.

LIITTEET

Kansallisen aineettomien oikeuksien strategian täytäntöönpano -diat (ppt-tiedosto)

JAKELU

Virkamiesohjausryhmän jäsenet